

Bemærkninger til lovforslaget.

Lovforslaget er et led i bestræbelserne for at forenkle de gældende regler om offentlige udgifters og indtægters fordeling mellem stat og kommuner. Forslaget tilsigter desuden at begrænse antallet af udgiftsposter på amtskommunernes regnskaber, således at amtskommunernes udgifter i så vidt udstrækning som muligt koncentrerer om de store amtskommunale opgaver: sygehusvæsenet og vejvæsenet.

Under lovforslaget indgår udgifterne ved driften af mødrehjælpsinstitutioner (forslagets § 1), udgifterne ved meddelelse af fri proces i civile retssager (forslagets § 2), udgifterne ved afsoning af underholdsbidrag (forslagets § 3), udgifterne ved omskrivning af tinglysningskontorenes realregistre (forslagets § 4) samt udgifterne i anledning af smitsomme sygdomme hos husdyr (forslagets § 5).

Forslaget svarer til et i folketingsåret 1953-54 fremsat — og i folketingsårene 1954-55 og 1955-56 genfremsat — lovforslag, men afviger dog noget herfra. På den ene side medtages som noget nyt de fornævnte bestemmelser vedrørende afsoning af underholdsbidrag. På den anden side er bestemmelserne om ændring af udgiftsfordelingen vedrørende arbejdsanstalter og tvangsarbejdsanstalter ikke gentaget, idet der ved lov nr. 113 af 31. marts 1960 om ændring af lov om offentlig forsorg er gennemført en væsentlig ændring af det økonomiske grundlag for driften af disse institutioner (fremtidig kaldet forsorgshjem); endvidere er bestemmelserne vedrørende bekæmpelse af smitsomme plantesygdomme og skadedyr samt vedrørende foranstaltninger mod oldenborrer udgået, idet statskassen ved lov nr. 121 af 12. april 1957 om bekæmpelse af plantesygdomme og skadedyr har overtaget de kommunale udgifter i henhold til denne lovgivning.

I. De gældende regler for udgifternes fordeling.

De udgifter, der omfattes af lovforslaget, fordeles efter de gældende bestemmelser på amtskommuner og købstadkommuner efter vidt forskellige kriterier, hvorhos statskassen for hovedparten af udgifternes vedkommende deltager i disses afholdelse, ligeledes efter vidt forskellige kriterier for hvert område. De gældende regler for udgifternes fordeling er følgende:

1. Mødrehjælpsinstitutioner.

I medfør af lov nr. 119 af 15. marts 1939, jfr. lovbekendtgørelse nr. 227 af 24. august 1956, er

der oprettet 9 mødrehjælpsinstitutioner. Hver af institutionerne dækker et eller flere amter og købstæder — en af dem tillige Københavns kommune — således at alle landets amts- og købstadkommuner er tilknyttet en mødrehjælpsinstitution.

Af udgifterne ved driften af institutionerne afholder statskassen og kommunerne hver halvdel; den kommunale andel deles mellem vedkommende amtskommuner og købstadkommuner efter folketal, jfr. nærmere lovens § 11.

Udgifterne afholdes forskudsvis af statskassen, og beregning af hver enkelt kommunes andel foretages af socialministeriet efter udløbet af hvert regnskabsår, hvorefter kommunerne indbetaler de dem pålignede andele af udgifterne til statskassen gennem vedkommende amtstue.

Ifølge § 5 i lov om mødrehjælpsinstitutioner vælger bl. a. amtsrådene og byrådene inden for en institutions område medlemmer af dens bestyrelse.

Denne bestemmelse må tildels ses i forbindelse med de gældende bestemmelser om, at en del af udgifterne afholdes af kommunerne. Man har dog ikke ønsket i forbindelse med nærværende lovforslag at stille forslag om at ændre bestemmelserne om bestyrelsens sammensætning.

2. Fri proces.

De det offentlige påhvilende udgifter ved behandling af straffesager afholdes af statskassen, jfr. lov nr. 93 af 11. april 1916 § 3, som ændret ved lov nr. 166 af 18. maj 1937 § 2, medens udgifterne ved behandling af civile beneficerede sager, d. v. s. sådanne civile retssager, hvori der er meddelt en eller flere af parterne bevilling til fri proces, for nogle udgifters vedkommende afholdes af statskassen, men for andres vedkommende af kommunerne. De med meddelelse af fri proces i civile sager forbundne udgifter fremkommer ved, at den pågældende part, jfr. retsplejelovens § 331, opnår fritagelse for

- a) Betaling af retsafgift.
- b) Udgifter til stævningmænd, til brevporto og avisbekendtgørelser samt til rejseudgifter, dagpenge og anden betaling til vidner, syns- eller skønsmand o. desl.
- c) Udgifter til sagførerhjælp.
- d) Betaling af fornødne udskrifter m. v.
- e) Udgifter ved tilvejebringelse af højesterets-ekstrakter.